

HUIS VAN DE **NEDERLANDSE**
PROVINCIES

2022

6 WERKPLAN

INHOUD

- 03 Inleiding
- 05 Gezamenlijke dossiers
- 22 Terugblik 2025
- 27 Communicatie en evenementen
- 31 Europees Comité van de Regio's
- 33 HNP-bestuur
- 37 Begroting 2026
- 38 Afkortingenlijst



INLEIDING



“De kracht van het HNP ligt in samenwerking. Door gezamenlijk op te trekken, bereiken de provincies meer in Europa – voor hun inwoners, hun regio’s en de toekomst van Nederland én Europa.” - Arthur van Dijk, Voorzitter van het Huis van de Nederlandse Provincies

Het jaar 2026 staat in het teken van cruciale onderhandelingen over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Unie (EU). Deze gesprekken bepalen niet alleen de financiële koers van de Unie voor de periode 2028–2034, maar ook de mate waarin decentrale overheden een betekenisvolle rol behouden in het Europese beleidsproces.

Voor het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) vormt dit een belangrijk moment om de stem van de provincies stevig te laten horen in het debat over de toekomst van Europees bestuur, partnerschap en subsidiariteit.

De Europese context in 2026

In een periode van geopolitieke en economische instabiliteit zoekt de EU in 2026 naar balans tussen solidariteit en strategische autonomie. De herziening van het MFK biedt een kans om de Europese ambities te herijken: investeren in duurzame groei, technologische innovatie en programma's die maatschappelijke veerkracht versterken. Tegelijkertijd staan de beginselen van subsidiariteit en partnerschap onder druk door voorstellen die de nationale coördinatie van Europese middelen versterken. Dit maakt het noodzakelijk dat decentrale overheden hun gezamenlijke inzet vergroten, om te waarborgen dat beleid en middelen effectief landen op regionaal niveau.

De inzet voor 2026 is een Europa dat luistert naar zijn regio's en investeert in wederkerig partnerschap. Met het Werkplan 2026 versterkt het HNP de gezamenlijke slagkracht van de provincies en wordt hun rol in het Europese besluitvormingsproces verankerd. Samen werken we aan een veerkrachtig Nederland in een verbonden en toekomstgericht Europa.

INLEIDING

Aanpak en werkwijze

De uitvoering van het werkplan gebeurt in nauwe samenwerking met de bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van de provincies, het IPO, overige decentrale overheden (VNG, UvW), nationale beleidsmakers en Europese instellingen. Door actieve deelname aan Europese netwerken en gerichte lobby-activiteiten in Brussel zorgt het HNP voor een sterke vertegenwoordiging van provinciale belangen. Dit omvat het opstellen van gezamenlijke position papers, het organiseren van bijeenkomsten en het voeren van gesprekken met Europese stakeholders, zoals Europarlementariërs en Eurocommissarissen.

Het HNP richt zich daarnaast op monitoring en vroegtijdige signalering van relevante beleidsontwikkelingen. Via signaleringen, nieuwsartikelen en lobbyfiches worden provincies tijdig geïnformeerd, zodat zij adequaat kunnen inspelen op nieuwe kansen en ontwikkelingen die zich in 2026 voordoen.

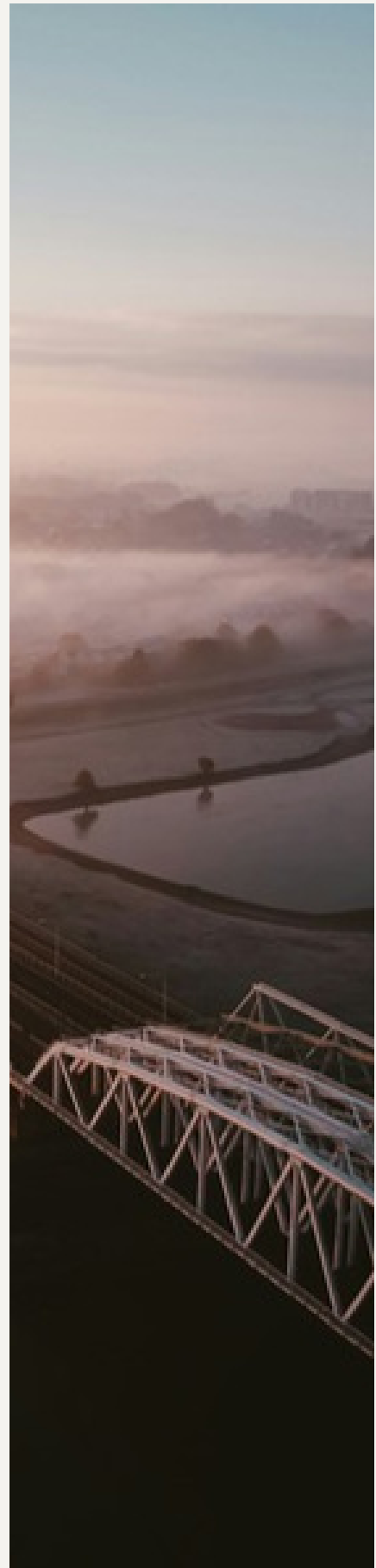
Strategische prioriteiten voor de provincies - 2026 en verder

Het jaar 2026 markeert een nieuwe fase voor de EU, waarin samenwerking, uitvoering en vertrouwen tussen bestuurslagen centraal staan. De focus verschuift van crisisbeheer naar het duurzaam versterken van defensie, de interne markt, de strategische autonomie en het concurrentievermogen.

Voor de Nederlandse provincies betekent dit een kans om hun rol als verbindende bestuurslaag verder te versterken — dichtbij de burger, maar stevig verankerd in het Europese besluitvormingsproces.

In het volgende hoofdstuk worden de HNP-dossiers voor 2026 toegelicht, waarin partnerschap, subsidiariteit en decentrale slagkracht centraal staan.

Regionaal denken en Europees handelen. Dát is onze werkwijze in Brussel.



GEZAMENLIJKE DOSSIERS



De twaalf provinciale collegeprogramma's en de IPO-agenda vormen, samen met de actuele Europese beleidsontwikkelingen en het Werkprogramma 2026 van de Europese Commissie, het fundament voor de gezamenlijke Europese prioritering van de provincies en daarmee voor de gezamenlijke dossiers van het HNP. **Deze dossiers weerspiegelen de kerntaken van de provincies en brengen de strategische belangen van regionaal bestuur in het Europese beleid samen.**

De omvang en complexiteit van de Europese agenda, gecombineerd met het grote aantal beleidsinitiatieven en wetgevingsvoorstellen, maken gerichte selectie en prioritering noodzakelijk. In 2026 ligt de nadruk op de strategische lobby binnen de Commissieperiode 2024–2029, waarbij de provincies gezamenlijk hun positie versterken richting de Europese instellingen en de uitvoering van Europese doelstellingen regionaal verankeren.

Binnen elk gezamenlijk dossier is een duidelijke structuur ingericht. Elk dossier heeft een HNP-werkgroep, een ambtelijke HNP-dossierhouder en één of twee bestuurlijke HNP-dossierhouders. De werkgroepen vormen de schakel tussen beleidsinhoud en belangenbehartiging in Brussel. Er vindt structurele afstemming plaats met het IPO om gezamenlijke standpunten te bepalen, prioriteiten te formuleren en input vanuit de provincies te coördineren. Waar thema's elkaar raken — zoals bij klimaat, digitalisering en regionale innovatie — wordt actief ingezet op synergie tussen de verschillende werkgroepen en partners binnen het HNP.

De samenwerking strekt zich uit tot nationale, decentrale en Europese partners, zodat **kennisdeling, zichtbaarheid en invloed** in de Brusselse beleidsarena verder worden versterkt. Op die manier waarborgt het HNP dat provinciale belangen tijdig en effectief worden ingebracht in het Europese besluitvormingsproces.

Naast deze gezamenlijke inzet kunnen afzonderlijke provincies of provinciale samenwerkingsverbanden specifieke thema's oppakken die buiten dit werkplan vallen, zoals het Fries als Europese minderheidstaal of het visserijdossier. Deze onderwerpen worden waar relevant ondersteund, maar maken geen deel uit van de gezamenlijke HNP-dossiers voor 2026.

GEZAMENLIJKE DOSSIERS

Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028-2034

Naast de gezamenlijke dossiers zijn er thema's die meerdere beleidsterreinen bestrijken en daarom **dossieroverstijgend** worden opgepakt. Het belangrijkste daarvan is het **Meerjarig Financieel Kader** (MFK), dat de financiële ruimte bepaalt voor Europese beleidsterreinen die provincies direct raken. Binnen het HNP wordt dit thema — met input van de werkgroepen en in samenwerking met het IPO — centraal gecoördineerd, zodat provinciale belangen tijdig en stevig kunnen worden ingebracht.

Het MFK 2028–2034 vormt in 2026 het **strategisch ijkpunt** voor de HNP-dossiers richting Brussel en Den Haag. De Europese financiële architectuur bepaalt immers de ruimte voor regionale investeringen, de uitvoering van EU-beleid en de slagkracht van decentrale overheden. HNP-voorzitter Arthur van Dijk vervult hierin een centrale en coördinerende rol, samen met de bestuurlijke dossierhouders Regionale Economie Jan Klopman (Flevoland) en Erwin Hoogland (Overijssel).

Het MFK is meer dan een begroting; het is een **bestuurlijk en politiek raamwerk dat richting geeft aan economische ontwikkeling**, duurzame transities, innovatie, landbouw, arbeidsmarkt en sociale cohesie. Daarom is een krachtige gezamenlijke inzet van provincies, gemeenten en waterschappen essentieel.

Decentrale overheden voeren 70% van het EU-beleid uit; daarom moet het MFK gericht investeren in **regionale uitvoeringskracht** en het **partnerschapsprincipe** wettelijk verankeren, om verdere centralisatie te voorkomen. Het HNP pleit voor het **behoud van meerlagig bestuur en directe regionale betrokkenheid**. Het MFK moet voldoende ruimte bieden voor regionale programmering, maatwerk, een directe dialoog met de Europese Commissie en goed toegankelijke fondsen (EFRO, ESF+, Interreg, GLB). Een toekomstgericht EU-budget moet bovendien de positie van regio's binnen nationale hervormingsprogramma's versterken en **decentrale overheden als volwaardige partners erkennen**.

Naast het MFK geldt ook **betere regelgeving** als dossieroverstijgend thema. Het raakt alle beleidsterreinen en is van belang om provinciale belangen tijdig en uitvoerbaar te verankeren in Europese wetgeving.





KLIMAAT EN ENERGIE



REGIONALE ECONOMIE
EN INNOVATIE



INDUSTRIE



DIGITALISERING



LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU



CIRCULAIRE ECONOMIE



MOBILITEIT

KLIMAAT EN ENERGIE



Europa bevindt zich in een periode van grote instabiliteit, gekenmerkt door oorlog, economische druk, geopolitieke spanningen en toenemende klimaatuitdagingen. Tegen deze achtergrond presenteert de Europese Commissie in haar werkprogramma voor 2026 een blauwdruk voor een onafhankelijk, verenigd en daadkrachtig Europa. De Commissie streeft ernaar om de Europese soevereiniteit te versterken op het gebied van veiligheid, energie, technologie en economie.

Het **verlagen van energieprijzen** voor huishoudens en bedrijven blijft een van de belangrijkste prioriteiten. Hiermee wil de EU het concurrentievermogen vergroten en de **energie-onafhankelijkheid** versterken.

Om dat te bereiken werkt de EU aan een verbeterde governance van de **energie-unie**, de **modernisering van energie-infrastructuren** en het **wegnemen van knelpunten** bij grensoverstijgende projecten. Zo worden de administratieve lasten verminderd en de **elektrificatie en veerkracht** van het energiesysteem gestimuleerd. Op deze manier wil de EU koers houden richting de klimaatdoelstellingen voor de komende decennia. In het eerste kwartaal van 2026 komt de Europese Commissie met een voorstel voor een strategie voor **Small Modular Reactors**.

Daarnaast ontwikkelt de EU een faciliterend kader dat het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de Europese economie voor de komende tien jaar moet waarborgen. In dat kader zet de EU in op:

- de versnelling van infrastructuur voor **elektrisch opladen**;
- de beschikbaarheid van **alternatieve brandstoffen** voor scheepvaart en luchtvaart;
- en de ontwikkeling van de eerste **Europese kernfusiecentrales**, die moeten bijdragen aan structurele energieonafhankelijkheid.

De EU wil dat **klimaatadaptatie** en **paraatheid voor klimaateffecten** een vast onderdeel worden van het beleid. Dat betekent onder meer beter beheer van natuurbranden, bescherming van ecosystemen en investeringen in natuurlijk kapitaal.

KLIMAAT EN ENERGIE



Kernpunten

- Bevordering van energieonafhankelijkheid via een sterke energie-unie, elektrificatie en kernfusie.
- Ondersteunende regelgeving en financiële steun voor betaalbare huisvesting en bestrijding van (energie)armoede.
- Bescherming van ecosystemen en investeringen in klimaatadaptatie, met aandacht voor concurrentievermogen, decarbonisatie en veiligheid.
- Nieuwe vereenvoudigingsmaatregelen en omnibuspakketten voor efficiëntere regelgeving.
- Wetgeving alleen waar strikt noodzakelijk, met nadruk op betere uitvoering en naleving.
- Betaalbare en duurzame huisvesting.

Inzet 2026:

- Provincies ondersteunen de Europese inzet voor **energieonafhankelijkheid**.
- Provincies vragen de Europese Commissie om **versterking van de (grensoverstijgende) energie-infrastructuur** binnen de EU, om de verduurzaming van de energievoorziening te bevorderen en de afhankelijkheid van derde landen te verkleinen.
- Provincies pleiten voor voldoende Europese financiering voor innovatie, **technologische ontwikkeling** en bottom-up projecten die bijdragen aan de energietransitie.
- Provincies vragen aandacht voor kwalitatieve in plaats van uitsluitend kwantitatieve doelen op het gebied van klimaat en energie, zodat een **gebiedsgerichte aanpak** mogelijk blijft die rekening houdt met ruimtegebruik, lokale omstandigheden en waterweerbaarheid.
- Provincies werken verder op basis van het ingebrachte position paper voor **Affordable Housing**, met bijzondere aandacht voor mogelijke verbreding van de staatssteunregels, het verwachte initiatief rond korte termijn verhuur, en de aankomende nieuwe Europese Bouwdienstenwet.
- Provincies zullen vervolg geven aan de Nederlandse 'Woonbijeenkomst' van 8 december 2025, door de organisatie van een nationale/regionale Ronde Tafel bijeenkomst inzake Housing begin 2026.

REGIONALE ECONOMIE EN INNOVATIE



De economische situatie in Europa is al decennialang niet zo kwetsbaar geweest. Onze economie en industrie staan voor aanzienlijke risico's – die ook in de Nederlandse provincies merkbaar zijn. Daarom geeft de Commissie Von der Leyen II in 2026 prioriteit aan het opbouwen van een moderne economie met hoogwaardige banen, die ons sociale model versterkt. Deze ambitie komt duidelijk naar voren in het Commissie Werkprogramma 2026 en in het voorstel voor het **Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028–2034**, dat in de zomer van 2025 werd gepresenteerd.

Het Commissie Werkprogramma 2026 laat zien dat Europa komend jaar verder werkt aan de totstandkoming van het nieuwe **MFK**. Minstens zeven voorstellen uit het MFK-wetgevingspakket zijn direct relevant voor de provincies. Dit vraagt om een voortzetting van onze lobby-inspanningen in Brussel en Den Haag, in nauwe samenwerking met medeoverheden.

Het HNP zet zich in voor een sterke, innovatieve en duurzame regionale economie binnen de Europese Unie. Wij willen optimaal gebruik blijven maken van de beschikbare middelen uit het cohesiebeleid, zoals het **Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)**, het **Europees Sociaal Fonds** en het nieuwe **Europees Fonds voor Concurrentievermogen**. Daarbij bieden we onze ervaring met een succesvol uitvoeringsmodel graag aan voor de onderhandelingen over de verordeningen inzake het gemeenschappelijk prestatie- en uitvoeringskader en het **Regionaal Partnerschapsplan**.

De nieuwe voorstellen van de Commissie in 2026 richten zich vooral op innovatie – een thema dat van cruciaal belang is voor de versterking van de Europese regio's. De Commissie werkt aan een **Europese Innovatiewet** en stimuleert strategische investeringen in sleuteltechnologieën. De besluitvorming over de **EU-strategie voor start-ups en scale-ups** wordt voortgezet. Daarnaast komen er voorstellen voor wetgeving inzake overheidsopdrachten, een pakket voor arbeidsmobiliteit, een strategie voor duurzaam toerisme en een strategie voor gendergelijkheid 2026–2030. Deze ontwikkelingen zullen we nauwlettend volgen op hun relevantie voor de regionale economie.

REGIONALE ECONOMIE EN INNOVATIE



Inzet 2026:

- Provincies beschikken over **uitgebreide expertise** in het uitvoeren van regionaal economisch beleid en Europese structuurfondsenprogramma's. Met voldoende investeringsmiddelen kunnen zij wezenlijk bijdragen aan Europese opgaven, zoals de klimaattransitie en de groene economie.
- Het Nederlandse regionale uitvoeringsmodel geldt als voorbeeld voor andere Europese regio's. Wij pleiten daarom voor **voortzetting van regionale programma's binnen het cohesiebeleid**.
- Ook na 2028 moeten cohesiemiddelen beschikbaar blijven voor zowel meer ontwikkelde regio's als overgangsregio's.
- Provincies zijn actief in strategische sectoren en groene innovatie en willen de kansen benutten die het nieuwe **Europees Fonds voor Concurrentievermogen** biedt.
- In het kader van het Europees Semester bieden provincies hun kennis aan bij de bespreking van de landenspecifieke aanbevelingen voor Nederland.
- Wij steunen initiatieven die administratieve lasten verminderen en de toegang tot EU-financiering verbreden.
- Provincies pleiten voor een **volwaardig partnerschap** bij de programmering en uitvoering van Europese fondsen.
- Het initiatief '**do no harm to cohesion**' ondersteunen wij, maar we willen voorkomen dat de focus uitsluitend op de armere lidstaten komt te liggen.
- Er zijn meer middelen nodig voor Europese en interregionale samenwerking, met name voor grensoverstijgende, interregionale en transnationale projecten. We zetten ons in voor het behouden van het instrument **Interregional Innovation Investments (I3)**.
- Provincies willen nieuwe **Europese innovatiestrategieën en -wetgeving** (European Innovation Act, ERA Act, 28th regime) benutten om regionale innovatie-ecosystemen en samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven te versterken.
- Provincies zetten in op **brede toegang tot Europese financiering**, waaronder het Europees Fonds voor Concurrentievermogen en EFRO, zodat provincies strategische investeringen in sleuteltechnologieën en innovatieve MKB's kunnen ondersteunen.
- Provinciale kennis actief inbrengen in de EU-onderhandelingen en het Europees Semester, om **regionale innovatiebelangen** zichtbaar en geborgd te houden.

INDUSTRIE



In 2026 gaat de Commissie door met invulling geven aan de **Clean Industrial Deal**, de overkoepelende strategie om het Europese concurrentievermogen te versterken en de vergroening van de industrie te versnellen. Voor Nederlandse provincies is het van belang de ontwikkelingen binnen dit kader nauwlettend te volgen, zodat regionale bedrijven en innovatie-ecosystemen tijdig kunnen inspelen op nieuwe kansen en regelgeving.

In 2026 wordt een aantal belangrijke dossiers besproken in het Parlement en de Raad, zoals de **Industrial Decarbonisation Accelerator Act** en de **Industriële Decarboniseringsfaciliteit**. De behandeling van deze dossiers volgen we nauwgezet en we zullen, waar nodig en mogelijk, hierop inbreng leveren. De **Industrial Decarbonisation Accelerator Act** is voorzien om de vraagcreatie van de markt voor schonere producten te ondersteunen, om de decarbonisatie van de industrie te versnellen. De **Industriële Decarboniseringsfaciliteit** heeft ten doel om beter en efficiënter te investeren in de vergroening van de industrie.

In het nieuwe Commissie Werkplan wordt een **Advanced Materials Act** aangekondigd, die onderzoek, ontwikkeling en toepassing van geavanceerde materialen beoogt te stimuleren. Ook is een **Biotech Act II** aangekondigd die handvatten moet bieden om clusters van biotechnologie-industrie te versterken. Beide dossiers worden gemonitord.

De Europese Commissie heeft de intentie verder te gaan met initiatieven om de Europese defensie te versterken. Zo gaat de Commissie door met de opvolging van haar **Witboek voor Defensieparaatheid** om de Europese defensie en veiligheid te verbeteren en ook de defensie-industrie een boost te geven. Ook zet de Commissie in op hoogtechnologische ontwikkeling met het **Kwalitatief Militair Edge-programma**. Deze drie dossiers worden gemonitord. In de huidige geopolitieke context worden overwegingen over strategische autonomie en strategische industriële productie steeds belangrijker. Daarom zal het HNP een signalering schrijven op de aankomende **Europese Strategische Economiedoctrine**.

Het is nog onduidelijk wanneer de Commissie haar voorstel voor de herziening van de **REACH-verordening** zal presenteren. Dit betreft de evaluatie, registratie en toelating van chemische stoffen en dit voorstel gaat mogelijk gepaard met een **Pakket voor de Chemische Industrie**, die moet bijdragen aan het concurrentievermogen van de chemie-industrie. Dit zal vanuit het HNP worden gemonitord. We blijven ons daarnaast inzetten in de gezamenlijke lobby voor een **Europees PFAS-verbod**.

INDUSTRIE



Inzet 2025:

Het HNP zet erop in om de rol van decentrale overheden in het industriebeleid te verankeren door een **plaatsgebonden aanpak** te hanteren. Regio's zijn immers de motoren van industriële innovatie en verduurzaming. De provincies zetten in op:

- **Het stimuleren van vraagcreatie** voor schone producten door middel van concrete prikkels, zoals publieke aanbestedingsnormen, het uitwerken en verplichten van 'made in Europe' criteria, en vertrouwde labels voor producten met een lage uitstoot.
- Verduurzaming van industrie mag geen neveneffect zijn, maar het fundament van het Europese verdienmodel. Streven naar de verankering van **duurzaamheid en circulariteit** in het Europees industriebeleid en behoud het hoge niveau van klimaat- en milieueisen vanuit de Europese Green Deal.
- Oog te houden voor **strategische clusters en de mkb-sector** - die een grote rol spelen in relevante ecosystemen - in het defensie-industriebeleid. De dual-use van goederen en infrastructuur is essentieel, bijvoorbeeld chiptech, drone-technologie, maar ook textiel voor beschermende kleding.
- Investeren in de verduurzaming van de industrie en de ontwikkeling dan wel **opschaling van sleuteltechnologieën in regionale hotspots** met voldoende EU-middelen en sterke regionale inbedding, bijvoorbeeld door middel van het Competitiveness Fund en de Industrial Decarbonisation Bank.
- **Vereenvoudiging van wetgeving en snellere processen** met behoud van de bescherming van een duurzame leefomgeving, om het testen en opschalen van industriële concepten te faciliteren. Met realisatie van financieringsfaciliteiten voor het opschalen van innovatieve projecten.

DIGITALISERING



Digitalisering blijft een belangrijk speerpunt voor de Europese Commissie in de periode 2024–2029. De nadruk ligt op de verdere ontwikkeling en evaluatie van het **Digital Decade-programma**, waarin de Europese digitaliseringsdoelen voor 2030 zijn vastgelegd.

In 2026 richt de Commissie zich op twee hoofddoelen: het versterken van de concurrentiekracht van de Europese Unie en het vereenvoudigen van bestaande wetgeving om de administratieve lasten voor overheden en bedrijven te verminderen.

Om de concurrentiekracht te vergroten wil de Commissie innovatie versnellen en de digitale autonomie van Europa versterken. Nieuwe initiatieven zoals de **Cloud & AI Development-verordening**, de **Quantum-verordening**, de **Digitale Netwerken-verordening** en de **Chips Act 2.0** moeten hieraan bijdragen. Deze initiatieven richten zich op het creëren van duidelijke regelgevende kaders, het stimuleren van financiering en het versterken van Europese governance.

Daarnaast zet de Commissie in op het vereenvoudigen van digitale wetgeving, met als doel het verlichten van administratieve lasten, met name voor het mkb en overheden. In 2026 wordt in dit kader de **Digitale Omnibus** behandeld door de Europese instellingen. Dit wetsvoorstel bevat aanpassingen aan bestaande digitale regelgeving, waaronder de Data-verordening, de AI-verordening, eIDAS, de AVG en de NIS-2-richtlijn.

Ook werkt de Commissie via de **Data Unie-strategie** verder aan de doorontwikkeling van de toegankelijkheid, het eigenaarschap en de uitwisseling van data, onder meer via de Europese Data Spaces voor grensoverstijgende datadeling. Via het **AI Continent Action Plan** wordt kunstmatige intelligentie bovendien ingezet als aanjager van regionale ontwikkeling — onder andere door investeringen in AI-fabrieken, het delen van opensource AI-toepassingen en de uitvoering van de AI-verordening.

Het HNP volgt deze ontwikkelingen nauwlettend en levert waar nodig inbreng aan de Rijksoverheid en Europese instellingen, in samenwerking met andere overheden. Omdat de uitvoering van Europese regelgeving steeds vaker bij regionale overheden terechtkomt, is het van groot belang dat provincies alert blijven op nieuwe voorstellen en hun uitvoerbaarheid tijdig beoordelen.

DIGITALISERING



Inzet 2026:

- Het HNP richt zich op een grondige evaluatie van digitale wetgeving via de **Digitale Omnibus**. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de samenhang tussen Europese regelgeving en de nationale implementatie, zodat wetgeving uitvoerbaar blijft op regionaal niveau. Het HNP benadrukt bij de Europese instellingen dat bij vereenvoudiging van wetgeving rekening moet worden gehouden met de **uitvoeringscapaciteit** van regionale overheden.
- Provincies leveren gezamenlijk inbreng voor de **Cloud & AI Development-verordening**, met als doel meer transparantie in cloud-infrastructuur en -diensten, het bevorderen van Europese standaardisatie en het stimuleren van digitale autonomie, onder andere via openbare aanbestedingen.
- Provincies verkennen bovendien hun gezamenlijke behoeften op het gebied van data en AI en volgen actief de Europese initiatieven die een data-gedreven aanpak op regionaal niveau kunnen versterken.
- Provincies volgen, in samenhang met andere dossiers, de ontwikkelingen rondom het **Meerjarig Financieel Kader**. Daarbij analyseren provincies de kansen en gevolgen die deze Europese besluitvorming biedt voor de digitaliseringsopgaven van provincies.

LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU



Op 16 juli 2025 heeft de Europese Commissie haar voorstellen gepresenteerd voor het nieuwe MFK. Dit omvat ook het voorstel voor een vernieuwd **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)** voor de periode 2028-2034. Het jaar 2026 zal in het teken staan van de onderhandelingen over dit nieuwe budget. Voor de twaalf provincies zal de borging van provinciale belangen binnen het GLB daarbij centraal staan in hun gezamenlijke inzet richting Brussel.

Daarnaast worden in 2026 verschillende Europese voorstellen verwacht, waaronder: een **Europese veeteeltstrategie**; een herziening van de richtlijn inzake **oneerlijke handelspraktijken binnen de landbouw- en voedselketen**; en een evaluatie van de Verordening inzake **EU-bemestingsproducten**. Het HNP zal deze dossiers nauwlettend volgen en signaleren. Waar relevant, wordt inhoudelijke input geleverd vanuit de provincies.

Een aantal provincies richten zich daarnaast op de monitoring van de **Visie 2040 voor visserij en aquacultuur**, de **Ocean Act** en de evaluatie van het **Gemeenschappelijk Visserijbeleid**.

Op het gebied van milieu volgen de provincies de herziening van de **REACH-verordening**, die betrekking heeft op de evaluatie, registratie en toelating van chemische stoffen. De verwachting is dat de Europese Commissie dit voorstel begin 2026 zal presenteren. De provincies blijven zich in dit kader inzetten voor een zo snel en volledig mogelijk **Europees PFAS-verbod**, inclusief onderzoek naar en investeringen in duurzame alternatieven.

Daarnaast gaan in Brussel de onderhandelingen over de **Milieu Omnibus** - het zogeheten simplificatiepakket voor milieuwetgeving - van start. Dit pakket raakt onder meer aan de circulaire economie, industriële emissies en afvalbeheer. Provincies zullen dit pakket kritisch beoordelen, met oog voor uitvoerbaarheid, administratieve lasten en het effect op milieu en leefomgeving. Ook gaan de onderhandelingen over de **Biotech Act 1** van start. Deze wet heeft een focus op het bevorderen van biotechnologische innovaties en het op de markt brengen hiervan. De focus van de Biotech Act 1 ligt op gezondheid, voedsel en diervoer. Provincies zetten in op een wet waarin de belangen van de verschillende biotechnologische clusters in de provincies worden geborgd.

De provincies zetten zich in om de Nederlandse provinciale expertise optimaal te laten meewegen in de adviesrapporten van het Europees Comité van de Regio's. Zo pleiten zij voor **versterking van internationale samenwerking en ambitieuze regelgeving op het gebied van water en waterveiligheid**, gericht op o.a. het terugdringen van schadelijke stoffen in rivierwater (stroomopwaarts) en het waarborgen van voldoende waterbeschikbaarheid in droge perioden. Ook leveren de provincies een bijdrage aan het adviesrapport over **EU Sound Policies**, dat door de Nederlandse delegatie wordt opgesteld.

LANDBOUW, NATUUR EN MILIEU



In september 2025 is een politiek akkoord bereikt tussen de Raad en het Europees Parlement over de herziening van de stoffenlijsten onder de **Kaderrichtlijn Water (KRW)**. Daarbij zijn strengere normen en nieuwe deadlines vastgesteld. Voor Nederland blijft het echter een uitdaging om de KRW-doelen in 2027 volledig te behalen.

Inzet 2026:

- Borging van provinciale belangen binnen het nieuwe GLB en de voorstellen voor het Europese budget. Hierbij bijzondere aandacht voor:
 - provinciale betrokkenheid bij de invulling en uitvoering van het **Nationale en Regionale Partnerschapsplan**.
 - behoud van de werkstructuur met agrarische collectieven;
 - **ondersteuning van jonge boeren** bij bedrijfsovername en verduurzaming;
 - **vermindering van administratieve lasten** voor overheden en landbouwers;
 - een **gezonde economische positie voor boeren** en betaalbaar, duurzaam voedsel voor consumenten;
 - versterking van innovatie, kennisdeling en kennisbenutting binnen de sector;
 - **flexibele inzet van instrumenten** voor opgaven per lidstaat of regio, met in Nederland focus op stikstof, biodiversiteit en water (onder andere via de groenblauwe architectuur);
 - blijvende ruimte voor LEADER als werkwijze en programma.
- Voortzetten van de **inzet voor een volledig Europees PFAS-verbod**, inclusief pleidooi voor onderzoek en investeringen in alternatieven.
- Bevorderen van een effectief **milieu-versimpelingspakket**, dat regelgeving begrijpelijker maakt en de administratieve lasten vermindert.
- **Bijdragen aan het behalen van de KRW-doelen**. Samen met het Rijk wordt beoordeeld welke doelen eind 2027 zijn gerealiseerd. Waar dat niet het geval is, wordt in overleg bepaald welke aanvullende stappen in 2026 richting de Europese Commissie nodig zijn, mede met het oog op de herziening van de KRW in het tweede kwartaal van 2026.
- Bevorderen van een **Biotech Act 1** die de positie van de biotechnologische clusters in de provincies versterkt.

CIRCULAIRE ECONOMIE



In het derde kwartaal van 2026 wordt de **Circular Economy Act** (CEA) verwacht. Deze wet heeft als doel de transitie naar een circulaire economie te versnellen en zo bij te dragen aan de economische veiligheid, veerkracht, het concurrentievermogen en de decarbonisatie van de EU. De CEA vormt een belangrijk onderdeel van de bredere ambities uit het Kompas voor het Concurrentievermogen en de Clean Industrial Deal: tegen 2030 wil de EU wereldleider zijn op het gebied van de circulaire economie en het circulariteitspercentage verdubbelen.

Voor provincies is deze wet belangrijk, omdat zij inzet op goed functionerende Europese markten voor secundaire grondstoffen, afval en circulaire producten. Belangrijke onderdelen zijn onder andere de herziening van de 'einde-afval'-criteria, de digitalisering van sloopvergunningen, en de verdere uitbreiding van de uitgebreide **producentenverantwoordelijkheid** (EPR).

Vanuit het HNP is in 2025 al vooruitgelopen op de komst van deze wet met de voorbereiding van een gezamenlijk position paper, dat begin 2026 bestuurlijk wordt afgestemd. Vervolgens zal het HNP de provinciale standpunten actief onder de aandacht brengen bij verschillende Europese actoren. Het afgelopen jaar is stevig ingezet op Bioeconomy Strategy en werden de ontwikkelingen hierop gemonitord en gevolgd.

Binnen de **Clean Industrial Deal** speelt circulariteit een sleutelrol bij het versterken van de Europese concurrentiekracht, het verkleinen van de afhankelijkheid van externe grondstoffen en het uitbouwen van een toekomstbestendige economie. Dit gebeurt door schaarse grondstoffen in Europa zo efficiënt mogelijk te benutten, de leveringszekerheid te vergroten (via recycling, hergebruik en een goed functionerende interne markt voor secundaire materialen) en de afhankelijkheid van kritieke grondstoffen te beperken.

In navolging op de **Critical Raw Materials Act** zal de Europese Commissie in 2026 het **Critical Raw Materials Centre** oprichten. Dit centrum krijgt de taak om de beschikbaarheid van kritieke grondstoffen te monitoren, gezamenlijke inkoop en opslag te coördineren en zo de toevoer van essentiële materialen te waarborgen voor sectoren als clean tech, defensie en ruimtevaart.

Voor provincies is dit relevant, omdat Europa nog sterk afhankelijk is van grondstoffenimport. Efficiënt gebruik, hergebruik en recycling van schaarse materialen zijn cruciaal om onze economie minder kwetsbaar te maken en de transitie naar een circulaire economie te versnellen. De HNP-werkgroep Circulaire Economie volgt deze ontwikkelingen nauwgezet.

CIRCULAIRE ECONOMIE



Inzet 2026

Het HNP zal in 2026 agenderend optreden rond de thema's einde-afvalstatus en circulaire industrie, en vooruitlopen op de implementatie van de Circular Economy Act. De inzet voor 2026 richt zich op:

- **Levensduurverlenging**: focus hoger op de R-ladder (reduce, reuse, repair, refurbish, recycle).
- **Geharmoniseerde einde-afvalstatus**: zorg voor EU-brede, uniforme toepassing.
- **Marktkansen voor circulaire producten**: stimuleer vraagcreatie en marktoegang.
- **Circulaire criteria**: pas deze consequent toe bij aanbestedingen en subsidieprogramma's.
- **Fiscale stimulansen**: onderzoek mogelijkheden om circulair ondernemen fiscaal aantrekkelijker te maken.
- **Verankering van duurzaamheid en circulariteit** in het Europees industriebeleid.
- **Voldoende budget** voor de implementatie van de Circular Economy Act.

MOBILITEIT



Voor transport en mobiliteit spelen de volgende (nieuwe) voorstellen vanuit de Europese Commissie een belangrijke rol in de HNP-samenwerking.

In het derde kwartaal van 2025 werd het Transport Package gepubliceerd met daarin het **Sustainable Transport Investment Plan**, gericht op schone brandstoffen, met daarbij de focus op de luchtvaart en de watertransport sector. Dit plan bevat onder meer maatregelen ter ondersteuning van de versnelde productie en uitrol van alternatieve brandstoffen, en ook oplaad- en tankinfrastructuur in het kader van de energietransitie en de Europese klimaatopgave. Het HNP volgt via de werkgroep mobiliteit voor de komende periode de implementatie en de kansen voor de provincies en regio's op dit vlak. Tevens kwam eind 2025 het **High Speed Rail Plan** uit, dat voorziet in sterk gereduceerde reistijden voor passagiers per trein door heel Europa tegen 2040, mede in het kader van decarbonisatie en de versterking van de concurrentiekracht. Hiermee wordt het spoor een serieuzer alternatief voor (korte) vluchten en de auto. Dit plan is in lijn met zowel de verdere verbetering van het ERTMS-systeem, en ook de belangrijke TEN-T corridors, doelstellingen en plannen, die onze provincies en steden rechtstreeks raken met het oog op een betere Europese connectiviteit en bereikbaarheid.

In het kader van de Clean Industrial Deal wordt de **Port Strategy** gevolgd die begin 2026 wordt verwacht en die zowel een relatie heeft met mobiliteit als industrie. In deze strategie wordt in het kader van de Europese energietransitie gefocust op de mogelijkheden en kansen voor zee- en binnenhavens. Daarbij wordt de achterlandverbinding niet uit het oog verloren. Dit geldt ook voor de versterking van het concurrentievermogen alsmede veiligheid en weerbaarheid.

Begin 2026 wordt de Europese **Industrial Maritime Strategy** verwacht, die in samenwerking met de HNP-werkgroep Industrie wordt gemonitord en gesignaleerd. Ook deze strategie draagt bij aan de doelstellingen voor Europa's energietransitie en concurrentiekracht, waarbij de transitie inzake decarbonisatie en digitalisering hand in hand gaan, zoals onder andere in de scheepsbouwsector.

Daarnaast wordt de herziening van het **Connecting Europe Facility** (Transport) gevolgd in het kader van de herziening van het Meerjarig Financieel Kader voor 2028-2034. De Nederlandse verbindingen die in de Annex van het voorstel zijn opgenomen omvatten Groningen – Oldenburg, Arnhem – Emmerich – Oberhausen, Gent – Terneuzen en voor Antwerpen – Venlo – Mönchengladbach. Al deze verbindingen zijn relevant voor de Nederlandse provincies.

MOBILITEIT



Inzet 2026:

Een aanzienlijk groter deel binnen CEF Transport is voorzien voor militaire mobiliteit in het kader van de Europese defensieopgave. We gaan door met het signaleren van de EU-uitdagingen met betrekking tot **militaire mobiliteit**, logistieke defensie opgaven en de (multimodale) betrokkenheid van de provincies hierin. Dit bouwt voort op het Defensie Readiness 2030 framework, waarbij focus onder meer ligt op het **Europese Drone Defence Initiative**, waarin meerdere provincies een actieve rol spelen. Verder gaat de focus voor het nieuwe CEF uit naar met name grote infrastructuuropgaven voor provincies en regio's in het kader van het herziene TEN-T, zoals onder meer grensoverstijgende verbindingen.

Medio december 2025 publiceert de Commissie het **Automotive Package**, waarna in samenwerking met de HNP-werkgroep Industrie de mogelijke raakvlakken voor provinciaal beleid worden geanalyseerd.

In samenwerking met **netwerken** zoals POLIS, ERRIN en CPMR zetten de provincies in op beleid dat goed uitvoerbaar is voor provincies en regio's. De jaarlijkse POLIS conferentie heeft eind november 2025 plaats gevonden in Utrecht.

TERUGBLIK 2025

TERUGBLIK

In 2025 zette het HNP zijn actieve rol in Brussel voort door een breed scala aan evenementen en bijeenkomsten te organiseren die de provinciale belangen nadrukkelijk onder de aandacht brachten. Dit vergrootte niet alleen de zichtbaarheid van de Nederlandse provincies op Europees niveau, maar er werd ook een stevige brug geslagen tussen regionale en Europese beleidsagenda's. **Het HNP fungeerde als centraal knooppunt voor overleg, samenwerking en kennisuitwisseling tussen Nederlandse decentrale overheden en Europese partners.**

Het HNP hield in 2025 nauw contact met de achterban in Nederland en versterkte tegelijkertijd de relaties met het internationale netwerk van Europese instituties, regio's, partners en koepelorganisaties in Brussel. Door deze nauwe samenwerking konden meerdere hoogwaardige evenementen worden georganiseerd die zowel **beleidsinhoudelijk relevant** waren als bijdroegen aan **strategische lobbyactiviteiten**. De voortgang en resultaten van gezamenlijke dossiers werden het hele jaar door systematisch vastgelegd in de HNP-lobbyfiches, waarmee de provincies hun invloed binnen de Europese besluitvorming verder versterken.



19 maart – Regio's aan zet: de interne markt en het EU-concurrentievermogen van morgen

Op 19 maart organiseerde het HNP het webinar 'Regio's aan zet: de interne markt en het EU-concurrentievermogen van morgen'. Centraal stond de vraag **hoe Europa zichzelf kan versterken in een wereld waarin geopolitieke en economische verhoudingen snel verschuiven**. De oorlog in Oekraïne, de onvoorspelbare VS en de afhankelijkheid van externe grondstoffen en technologieën maken duidelijk dat Europa haar strategische positie moet herzien.

De sprekers waren het eens dat Europa vooruit moet door vergroening en concurrentievermogen te verbinden. Gedeputeerde Martijn van Gruijthuijsen (Noord-Brabant) benadrukte dat de interne markt de motor van groei is, mits eenvoudiger en slimmer ingericht. Jeannette Baljeu (EP) pleitte voor minder regels zonder ambities te verlagen, terwijl Twan van Erp (Europese Commissie) wees op het belang van innovatie en circulariteit om strategische afhankelijkheden te verminderen. Sigrid Johannisse (PV EU) riep op tot meer slagkracht op EU-niveau, met oog voor regionale verschillen. De conclusie: **Europa kan zich geen stilstand veroorloven** – samenwerking en slimme keuzes zijn cruciaal voor een concurrerende, groene toekomst.

TERUGBLIK



30 september - IPO Jaarcongres in Brussel

Op 30 september 2025 vond in Brussel het IPO-jaarcongres plaats ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van het Huis van de Nederlandse Provincies. Onder het thema 'Samen sterker vooruit' beleefden meer dan 500 deelnemers een dag vol inspiratie en verbinding. De dag startte met een plenaire sessie, waarin Ina Adema haar jaarrede uitsprak en Arthur van Dijk de belangrijke rol van de Nederlandse provincies binnen de EU benadrukte. Verbindende keynotes werden verzorgd door Kata Tüttő, voorzitter van het Comité van de Regio's, en Eurocommissaris Klimaatactie Wopke Hoekstra. Het getal 25 kwam op verschillende creatieve manieren terug, zoals in de leeftijden van de dansers van Fresh Label Studio's, de dagvoorzitter Leah Corsmit en de speciaal voor het congres gemaakte videoclip 'Twaalf gele sterren'.

Na een gezamenlijke lunch gingen de deelnemers uiteen voor het middagprogramma, bestaande uit twee rondes met in totaal 14 deelsessies op vier verschillende locaties. De sessies boden ruimte voor levendige, creatieve en inhoudelijke uitwisselingen, variërend van een panel over jongerenparticipatie tot een wandeling door de Europese wijk. De dag werd feestelijk afgesloten met een netwerkvond in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten. Hier zong Arthur van Dijk, voorzitter van het HNP, voor ruim 600 aanwezigen het jubileumlied, een humoristische parodie op 'Een eigen huis' van René Froger, dat enthousiast werd ontvangen. Het congres was daarmee een prachtige, betekenisvolle en inspirerende dag voor iedereen.



TERUGBLIK



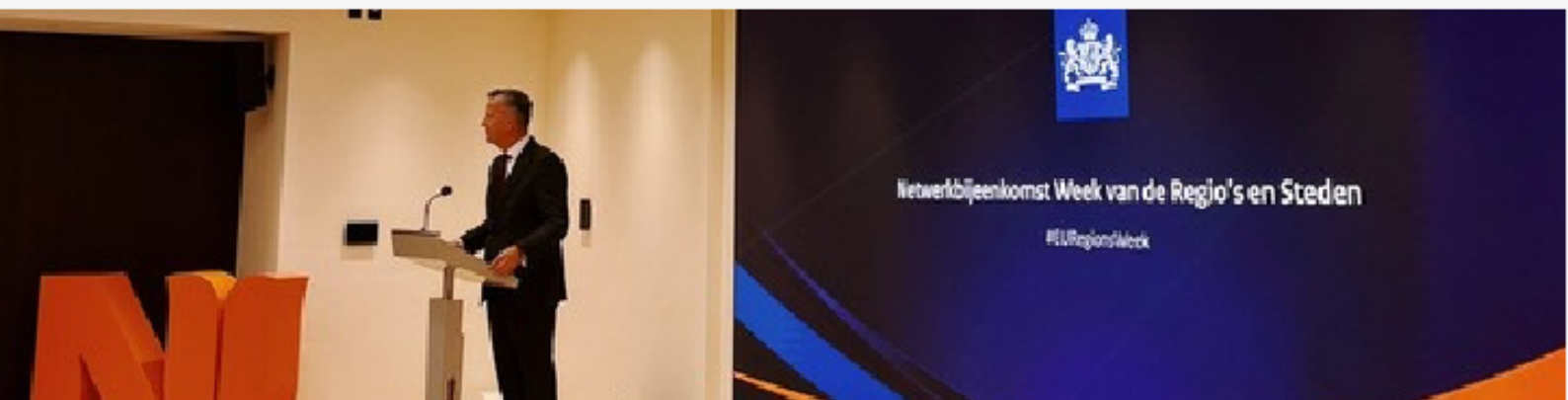
15 oktober – Europese Week van Regio's en Steden

Van 13 tot en met 15 oktober vond de jaarlijkse Europese Week van Regio's en Steden plaats. Op woensdag 15 oktober organiseerde het HNP twee bijeenkomsten.

De dag startte met een netwerkbijeenkomst voor dagelijkse bestuurders van Nederlandse decentrale overheden, in samenwerking met de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU. De gastheren van deze bijeenkomst, permanent vertegenwoordiger Pieter-Jan Kleiweg de Zwaan en HNP-voorzitter Arthur van Dijk, openden het evenement met inspirerende woorden over de samenwerking tussen verschillende bestuurslagen.

Daarna organiseerde het HNP, samen met de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland, de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen, het evenement 'De EU dichtbij – decentraal en doeltreffend'. Op locatie vonden drie inhoudelijke panelgesprekken plaats, geleid door Cecilia Thorfinn, waarnemend hoofd van de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland.

De panels stonden in het teken van drie thema's: 1) het Meerjarig Financieel Kader (MFK), met speciale aandacht voor regionale fondsen; 2) klimaatweerbaarheid, waarbij de Europese waterweerbaarheidsstrategie centraal stond; en 3) een weerbare overheid, met de nadruk op het versterken van democratie en de weerbaarheid van het openbaar bestuur.



COMMUNICATIE EN EVENEMENTEN 2026

COMMUNICATIE EN EVENEMENTEN

Een effectieve communicatieaanpak en strategisch geplande evenementen blijven ook in 2026 essentieel voor de zichtbaarheid en invloed van de Nederlandse provincies binnen de Europese besluitvormingsprocessen. Dit hoofdstuk beschrijft de communicatiestrategie en de geplande activiteiten voor 2026, met aandacht voor interne informatievoorziening, externe profilering en samenwerking rondom belangrijke Europese thema's zoals het nieuwe MFK.

Interne informatievoorziening

Een goed geïnformeerd netwerk van provinciale vertegenwoordigers is een voorwaarde voor effectieve belangenbehartiging in Brussel. De HNP Radar blijft hierbij een onmisbaar instrument. De Radar biedt een actueel overzicht van Europese beleidsontwikkelingen binnen de Commissie, het Parlement, de Raad en het Comité van de Regio's, en vormt een vast onderdeel van de wekelijkse HNP-overleggen en werkgroepen. Het HNP blijft nauw samenwerken met het IPO-secretariaat, Blij12 en de provinciehuizen om de informatievoorziening en communicatie richting provincies te versterken.

Externe zichtbaarheid

De zichtbaarheid van het HNP en de provincies binnen het Europese netwerk blijft van strategisch belang. In 2026 zetten we in op een proactieve en inhoudelijk sterke communicatiestrategie, gericht op het uitdragen van provinciale perspectieven binnen Europese discussies.

De focus ligt op:

- **Thematische profilering:** nadruk op de rol van regio's in de uitvoering van Europese prioriteiten, zoals de energietransitie, innovatie en gebiedsgericht beleid.
- **Gerichte communicatiecampagnes:** onder meer rondom het nieuwe MFK en de betekenis daarvan voor de provincies.
- **Europese Ster en sociale media:** verdere uitbreiding van het bereik en het inzetten van storytelling om de provinciale praktijk zichtbaar te maken.
- **Partnerschappen:** samenwerking met de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland, andere decentrale partners en Europese netwerken om gezamenlijke boodschappen kracht bij te zetten.

Door deze aanpak versterkt het HNP de positie van de provincies als deskundige en betrouwbare gesprekspartner in het Europese beleidsveld.

Samenwerking medeoverheden

In 2026 wordt een verkenning ondernomen naar een gezamenlijke EU-samenwerking van HNP met de VNG en de Unie van Waterschappen op de huidige HNP-locatie.

COMMUNICATIE EN EVENEMENTEN

Evenementen in 2026

In 2026 zet het HNP volop in op het organiseren en mede-organiseren van evenementen die de rol van provincies in Europa versterken. Deze bijeenkomsten bieden ruimte voor kennisuitwisseling, netwerkvorming en het bespreken van actuele Europese thema's. Met een divers programma speelt het HNP in op actuele beleidsontwikkelingen en regionale kansen.

Evenement voor nieuwe Tweede Kamerleden – eind 2025

Ter voorbereiding op de nieuwe beleidsperiode organiseerde het HNP, in samenwerking met de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland, eind 2025 een bijeenkomst in Den Haag voor nieuwgekozen Tweede Kamerleden. Doel was het vergroten van het Europese bewustzijn, kennisdeling over actuele Europese thema's en inzicht in de rol van decentrale overheden binnen de Europese besluitvorming. Deze bijeenkomst vormt de basis voor verdere samenwerking tussen nationaal en decentraal niveau in 2026.

Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2026

In 2026 staan de onderhandelingen rondom het MFK 2028-2034 centraal. Het HNP organiseert daarom een strategisch evenement in Brussel over de impact van het MFK op de regio's en de rol van provincies in de uitvoering van Europese fondsen. Dit evenement biedt bestuurders, beleidsmakers en Europese partners de gelegenheid om te bespreken hoe Europese middelen beter kunnen bijdragen aan regionale opgaven zoals klimaat, innovatie en leefbaarheid.

Evenement Europese veiligheid en defensie

In 2026 organiseert het HNP een evenement rond Europese veiligheid en defensie. Dit evenement brengt provinciale bestuurders, beleidsmakers en experts samen om de rol van regio's in het versterken van de Europese veiligheids- en defensiesamenwerking te verkennen. Thema's zijn onder andere strategische autonomie, crisismanagement, en de impact van Europese veiligheidsinitiatieven op regionale veiligheid en weerbaarheid.

Evenement Water en Water Resilience Strategy

In 2026 organiseert het HNP een evenement gericht op waterbeheer en de Europese Water Resilience Strategy. Dit evenement brengt experts, bestuurders en stakeholders uit de provincies samen om ervaringen te delen over waterveiligheid, klimaatadaptatie en de uitvoering van de Europese strategie voor waterweerbaarheid. Samen met partners zoals de Unie van Waterschappen, VNG en de Europese Commissie wordt aandacht besteed aan innovatieve oplossingen, samenwerking tussen regio's en het versterken van de veerkracht van watersystemen tegen klimaatextremen. Het evenement stimuleert kennisuitwisseling en versterkt de rol van provincies in de Europese wateragenda.

COMMUNICATIE EN EVENEMENTEN

Europese Week van Regio's en Steden 2026

In 2026 is het HNP medeorganisator van diverse activiteiten tijdens Europese Week van Regio's en Steden. In samenwerking met de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen en de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland worden specifieke evenementen voor de achterban van provincies en decentrale overheden georganiseerd.

Het programma bestaat uit:

- **Een woensdagochtendprogramma voor dagelijkse bestuurders**, gericht op bestuurlijke ontmoeting, kennisdeling en netwerken.
- **Een inhoudelijk programma** waarin actuele thema's centraal staan.

Door deze evenementen en communicatieve inzet blijft het HNP in 2026 bijdragen aan een sterke positie van de Nederlandse provincies binnen Europa – zichtbaar, verbonden en invloedrijk.

EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

Europa begint regionaal

Het **Europees Comité van de Regio's** (CvdR) is dé plek waar lokale en regionale overheden invloed uitoefenen op het beleid van de Europese Unie. Hier krijgen provincies, gemeenten en regio's een stem in de Europese besluitvorming. De Europese Commissie, het Parlement en de Raad vragen het CvdR om advies over voorstellen die direct impact hebben op onze leefomgeving: van **economie en klimaat tot transport, democratie, werkgelegenheid en cohesie**. Het Comité telt **329 vertegenwoordigers** uit heel Europa, benoemd voor vijf jaar, en kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen.

Nederland aan tafel in Europa

Nederland speelt een actieve rol in het CvdR met 12 leden en 12 plaatsvervangers: een mix van provinciale en gemeentelijke bestuurders. Arthur van Dijk, Commissaris van de Koning in Noord-Holland, leidt de delegatie als voorzitter. In 2025 had hij ook de eer om enkele malen een deel van de plenaire vergadering van het hele Comité te leiden als voorzitter.

Nederlandse vertegenwoordigers leveren regelmatig rapporteurs en schaduwrapporteurs voor belangrijke adviezen.

In 2025 bezocht de voorzitter van het Comité van de Regio's, Kata Tütö, Nederland. De Nederlandse delegatie organiseerde een uitgebreid werkbezoek voor haar in het kader van Waterweerbaarheid. Bij het afsluitende diner hield ook de Nederlandse minister voor I&W, Robert Tieman, een korte inleiding waarin hij het belang van decentrale overheden benadrukte bij waterweerbaarheid.

Waarom is dit belangrijk?

Omdat Europese besluiten onze provincies en gemeenten direct raken. Via het CvdR zorgen we ervoor dat Nederlandse belangen worden gehoord – en dat Europa beleid maakt dat werkt voor iedereen, van stad tot platteland.

De delegatie werkt volgens een strategisch jaarplan 2026 en richt zich op dossiers die er toe doen, zoals onder andere:

- **Clean Industrial Deal**
- **Europese Strategie voor Waterweerbaarheid**
- **Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028-2034**

HNP-BESTUUR

HNP-BESTUUR



Arthur van Dijk - Interprovinciaal Overleg

- Commissaris van de Koning in de provincie Noord-Holland
- HNP-voorzitter
- Lid van het HNP dagelijks bestuur
- Europa adviseur in het IPO-bestuur
- Vast lid SEDEC-commissie CvdR
- Voorzitter Nederlandse CvdR-delegatie



Ans Mol - Provincie Gelderland

- Gedeputeerde & lid HNP dagelijks bestuur
- HNP-vicevoorzitter
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Klimaat en Energie
- Lid IPO BAC Klimaat en Energie
- Plv. lid IPO BAC Ruimte en Leefomgeving
- Lid IPO-bestuur
- Vast lid ENVE-commissie CvdR



Wilfried Nielen - Provincie Zeeland

- Gedeputeerde & lid HNP dagelijks bestuur
- HNP-penningmeester
- Lid IPO BAC Landelijk Gebied
- Plv. lid COTER-commissie CvdR



Mirjam Sterk - Provincie Utrecht

- Gedeputeerde & lid HNP dagelijks bestuur
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Landbouw, Natuur en Milieu (onderdeel Natuur en Milieu)
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Klimaat en Energie (Housing)
- Lid IPO BAC Landelijk Gebied
- Lid IPO BAC Bereikbaarheid en Infrastructuur
- Vast lid ENVE-commissie CvdR
- EVP-coördinator ENVE-commissie CvdR



Jan Klopman - Provincie Flevoland

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Regionale Economie
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Digitalisering
- Lid IPO BAC Landelijk Gebied
- EU-adviseur en agendalid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Plv. lid COTER-commissie CvdR

HNP-BESTUUR



Friso Douwstra - Provincie Fryslan

- Gedeputeerde
- Lid CEMR
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Circulaire Economie
- Lid IPO BAC Ruimte en Leefomgeving
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Vast lid SEDEC-commissie CvdR



Elianne Demollin-Schneiders - Provincie Limburg

- Gedeputeerde
- Lid Raad van Toezicht Kenniscentrum Europa Decentraal
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Digitalisering
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Plv. lid IPO BAC Financiën en Openbaar Bestuur
- Vast lid CIVEX-commissie CvdR



Martijn van Gruijthuijsen - Provincie Noord-Brabant

- Gedeputeerde
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Lid IPO BAC Financiën en Openbaar Bestuur
- Vast lid ECON-commissie CvdR



Mariëtte van Leeuwen - Provincie Zuid-Holland

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Landbouw, Natuur en Milieu (onderdeel Landbouw)
- Lid IPO BAC Financiën en Openbaar Bestuur
- Lid IPO BAC Landelijk Gebied
- Plv. lid NAT-commissie CvdR



Erik Jan Bennema - Provincie Groningen

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Mobiliteit
- Lid IPO BAC Regionale Economie
- Lid IPO BAC Bereikbaarheid en Infrastructuur
- Plv. lid CIVEX-commissie CvdR

HNP-BESTUUR



Erwin Hoogland - Provincie Overijssel

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Regionale Economie
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Industrie
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Plv. lid IPO BAC Bereikbaarheid en Infrastructuur
- Plv. lid ECON-commissie CvdR



Esther Rommel - Provincie Noord-Holland

- Gedeputeerde
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Circulaire Economie
- Bestuurlijk HNP-dossierhouder Industrie
- Lid IPO BAC Regionale Economie en Cultuur
- Lid IPO BAC Ruimte en Leefomgeving
- Lid IPO BAC Financiën en Openbaar Bestuur

Op het moment van vaststelling van het HNP-werkplan 2026 is de HNP-bestuursfunctie van de provincie Drenthe vacant.

BEGROTING 2026

Baten (€)	
Bijdragen provincies en IPO	€1.124.760
Bijdragen geassocieerde partners	€72.100
Onttrekking aan de vervangingsreserve	€54.000
Totaal	€1.250.860

Bijdrage (€) per statutair lid	
IPO	€86.520
Noord-Holland	€86.520
Zuid-Holland	€86.520
Utrecht	€86.520
Flevoland	€86.520
Groningen	€86.520
Fryslân	€86.520
Drenthe	€86.520
Gelderland	€86.520
Overijssel	€86.520
Zeeland	€86.520
Noord-Brabant	€86.520
Limburg	€86.520

Lasten (€)	
Huisvestingskosten	€550.000
Personeelsgebonden kosten	€325.000
Gezamenlijke activiteiten	€175.000
ICT	€70.000
Informatieverzameling / Info-abonnementen	€50.000
Accountant	€22.700
Afschrijvingskosten	€54.000
Storting vervangingsreserve	€0
Storting bestemde fondsen	€4.160
Totaal	1.250.860

Bijdrage (€) per geassocieerde partner	
Platform Talent voor Technologie	€10.300
NG4	€30.900
NBTC	€20.600
Drie Twentse steden	€10.300

AFKORTINGENLIJST

Het Europese werkveld voor provincies kent een eigen set van afkortingen en jargon. De meest voorkomende afkortingen worden hier uitgelegd.

- **AAC** - Ambtelijke Adviescommissie van het IPO.
- **BAC** - Bestuurlijke Adviescommissie van het IPO.
- **CEMR** - Council of European Municipalities and Regions, netwerkorganisatie van lokale en regionale overheden in de EU.
- **CPMR** - Conference of Peripheral Maritime Regions, netwerkorganisatie voor maritieme regio's in de EU.
- **CvdR** - Europees Comité van de Regio's
 - **CIVEX**: Commissie Burgerschap, Governance, Institutionele en Externe Aangelegenheden
 - **COTER**: Commissie Territoriale Samenhang en EU-begroting
 - **ECON**: Commissie Economisch Beleid
 - **ENVE**: Commissie Milieu, Klimaatverandering en Energie
 - **NAT**: Commissie Natuurlijke Hulpbronnen
 - **SEDEC**: Commissie Sociaal Beleid, Onderwijs, Werkgelegenheid, Onderzoek en Cultuur
- **DG's** - Directoraten-Generaal, de "ministeries" van de Europese Commissie die het Europese beleid ontwikkelen. Een DG staat onder leiding van een directeur-generaal.
- **EC** - Europese Commissie, ook wel de Commissie of het College genoemd. De Europese Commissie heeft het initiatiefrecht binnen de Europese besluitvorming en bestaat uit 27 Eurocommissarissen, uit elke lidstaat één.
- **ECWP** - Werkplan van de Europese Commissie, dat elk jaar verschijnt.
- **EP** - Europees Parlement, het enige direct verkozen EU-orgaan. Samen met de Raad, vormt het EP de wetgevende macht in de EU: ze keuren nieuwe wetgeving goed.
- **ERRIN** - European Regions Research and Innovation Network, netwerkorganisatie voor innovatieve regio's in de EU.
- **EU** - Europese Unie, een supranationale/intergouvernementele organisatie die uit 27 Europese lidstaten bestaat en Europees beleid maakt.
- **EWRC** - Europese Week van Regio's en Steden, het grootste jaarlijkse evenement in Brussel gewijd aan regionaal beleid. Het vindt half-oktober plaats.
- **HNP** - Huis van de Nederlandse Provincies, de vooruitgeschoven post van de twaalf provincies en het IPO in de EU (Brussel).
- **IPO** - Interprovinciaal Overleg, behartigt de gezamenlijke belangen van de twaalf provincies in Nederland (Den Haag).
- **KED** - Kenniscentrum Europa Decentraal, de juridische vraagbaak voor Nederlandse decentrale overheden over Europees recht en beleid.
- **NBTC** - Nederlands Bureau voor Tourisme & Congressen, geassocieerd HNP-partner.
- **NG4** - Cities Northern Netherlands EU Office, geassocieerd HNP-partner.

AFKORTINGENLIJST

- **POLIS** - Netwerk van Europese steden en regio's die samenwerken om innovatieve technologieën en beleid voor lokaal vervoer te ontwikkelen.
- **Plv.** - Plaatsvervangend
- **PV NL EU** - Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU, de Nederlandse "ambassade" voor de EU in Brussel.
- **Raad** - De Raad van de EU, ook wel de Raad van Ministers genoemd. De Raad bestaat uit tien verschillende configuraties, per onderwerp komen de betreffende 27 vakministers bijeen. De Raad vormt met het EP de wetgevende macht.
- **VNG** - Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de belangenorganisatie en het kennisplatform voor alle Nederlandse gemeenten.
- **UvW** - Unie van Waterschappen, de koepel van de Nederlandse waterschappen.

Het HNP-werkplan is vastgesteld door het
HNP-bestuur op 11 december 2025.